

16.10.2023

AT25289
6473/00.02.02/2022

Puolustusministeriö

PL 31
00131 HELSINKI

- 1) PLM lausuntopyyntö AT23047, 19.9.2023
- 2) Työryhmän asettamispäätös ja muutos VN/20547/2022-PLM-8, PE ak. AT7367, 10.3.2023

**LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE PUOLUSTUKSEEN
LIITTYVIEN, KEKSINTÖJEN SALASSAPIDON VASTAVUOROISEKSI TURVAAMISEKSI
TEHDYN SOPIMUKSEN JA TEKNISTEN TIETOJEN VÄLITTÄMISESTÄ
PUOLUSTUSTARKOITUKSIIN TEHDYN NATON SOPIMUKSEN
VOIMAANSAATTAMISEKSI**

Puolustusministeriö on pyytänyt Pääesikunnan lausuntoa otsikon asiassa. Pääesikunnan lausunto on valmisteltu oikeudellisella osastolla. Oikeudellinen osasto on varannut asiassa mahdollisuuden lausunnon antamiseen Pääesikunnan logistiikkaosastolle, suunnitteluosastolle, johtamisjärjestelmäosastolle sekä saattanut asian tiedoksi Pääesikunnan tiedusteluosastolle ja operatiiviselle osastolle. Pääesikunnan logistiikkaosasto ja suunnitteluosasto ovat toimittaneet asiassa lausuntonsa oikeudelliselle osastolle.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi sopimuksen puolustukseen liittyvien, patentoitavaksi haettujen keksintöjen salassapidon vastavuoroiseksi turvaamiseksi sekä Naton sopimuksen teknisten tietojen välittämisestä puolustustarkoituksiin ja niiden täytäntöönpanomenettelyt sekä lait sopimusten ja niiden täytäntöönpanomenettelyjen lainsäädännönalaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimukset ovat osa Pohjois-Atlantin liiton (Nato) oikeudellisesti sitovaa sopimuskehikkoa, johon Pohjois-Atlantin sopimukseen liittyvien uusien jäsenvaltioiden edellytetään sitoutuvan. Pääesikunta on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun työryhmään (viite 2).

Lausunto

Pääesikunta toteaa lausuntonaan seuraavaa ja kiinnittää lausunnossa erityistä huomiota käytännön toimeenpanon näkökohtiin.

Taustaksi todetaan, että Suomessa tehtyjen, maanpuolustukselle merkityksellisten keksintöjen suojaamisen ainoat lakisääteiset keinot ovat keksinnön oikeudenhaltijan toimesta tehty keksinnön salaaminen liikesalaisuutena, sekä kun keksinnölle on haettu patenttia, valtion toimesta

tehty hakemuksen kuvaaman keksinnön pakkolunastaminen ja tämän jälkeen julkisuuslain mukainen salassapito.

Esityksen vaikutukset

Keksintöjen salassapitoa koskeva sopimus

Hallituksen esityksen luonnoksessa keksintöjen salassapidon vasta-
vuoroisesta turvaamisesta Pääesikunnalle esitetään sopimuksen tar-
koittama puolustusviranomaisen tehtävä. Esitysluonnoksen perustella
tehtävä sisältää sekä patenttihakemusasiakirjojen ja niiden turvallisuus-
luokitusten käsittelyä. Vastaavia kansallisia tehtäviä hoitavat tällä het-
kellä Pääesikunnassa operatiivinen osasto sekä logistiikkaosasto. Kek-
sintöjen salassapitoa koskevan sopimuksen toimeenpanon ei odoteta
aiheuttavan merkittävää työkuormaa.

Patenttilain uudistusta koskevan valmistelun yhteydessä puolustushal-
linto on esittänyt keksintöjen ensisijaiseksi suojauskeinoksi niiden sa-
laamista ja turvallisuusluokittelemista nykyisen pakkolunastuksen ase-
mesta.

Naton keksintöjen salassapitoa koskeva sopimus mahdollistaa turvalli-
suusluokiteltua patenttia vastaavan patentin hakemisen kaikissa sopi-
musvaltioissa. Nykytilanteeseen nähden sopimus siten parantaa koti-
maisen teollisuuden toimintaedellytyksiä Nato-maiden markkinoilla
mahdollistaen puolustuskeksintöjä koskevan patenttisuojan laajentami-
sen Suomesta sopimusvaltioihin. Tämä on kuitenkin mahdollista vasta
patenttilain muutoksen myötä.

Kansallisen patenttilain uudistuksen ollessa vielä valmistelussa syntyy
tilanne, jossa Naton keksintöjen salassapitoa koskevan sopimuksen tul-
tua voimaan on ulkomaisella patentinhakijalla mahdollista sopimuksen
perusteella saada Suomessa turvallisuusluokiteltu patentti, mutta sa-
maa mahdollisuutta ei ole suomalaisella yrityksellä muussa sopimus-
maassa.

Pääesikunta kiinnittää huomiota siihen, että teollisuutta ei ole kuultu
asian valmistelussa, minkä vuoksi puolustusministeriötä pyydetään
varmistamaan, ettei esitys vaikuta negatiivisesti suomalaisten puolus-
tusalan yritysten toimintaedellytyksiin.

Teknisen tiedon tiedonvaihtoa koskeva sopimus

Teknisen tiedon tiedonvaihtoa koskeva sopimus mahdollistaa myös
muiden kuin patenttisuojaa nauttivien tekijänoikeuksien ja teollisoikeuk-
sien suojaaman sekä yrityssalaisuuden piiriin kuuluvan tiedon vaihdon
kansalliseen tarkoitukseen sekä kahden- ja monenväliseen puolustus-
yhteistyöhön liittyen. Sopimus tuo vaihdettavalle tiedolle tiedon vas-
taanottajavaltion kansallisen lainsäädännön mukaisen suojan.

Puolustusministeriötä pyydetään arvioimaan, onko sopimuksen VII artiklaan, jonka mukaan sopimuksen määräyksiä ei sovelleta myöskään ydinenergiaa koskevien teknisten tietojen välittämiseen tai käyttöön, liittyen tarve kuulla myös Säteilyturvakeskusta.

Muut huomiot

Lakiesityksen aiottu voimaantulo huomioiden luonnoksen vaikutukset Pääesikunnan tehtäviin ja työjärjestykseen tulee sisällyttää Pääesikunnan sekä Pääesikunnan osastojen työjärjestysten päivityksiin vuodelle 2024.

Lausuntokierroksella huomattut tekniset huomiot tekstin ulkoasuun vietään suoraan työryhmän tietoon, eikä niitä ole tarpeen sisällyttää tähän lausuntoon.

Asiaa Pääesikunnan oikeudellisella osastolla valmistelee sotilaslakimies Elina Juutilainen (etunimi.sukunimi@mil.fi).

Pääesikunnan päällikön sijainen
Kenraaliluutnantti

Mikko Heiskanen

Apulaisosastopäällikkö
Varatuomari

Christel Hägglund

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

PE SUUNNOS
PE LOGOS
Christel Hägglund, Pääesikunta Oikeudellinen osasto